

Соломаха А. Г.

кандидат юридичних наук, адвокат

НАУКА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕС ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ КОНЦЕПЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОВПЛИВУ І ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ

Інформаційне суспільство активно формується в Україні, чому сприяють наука адміністративного права і адміністративно–правове регулювання.

Все це обумовлено збільшенням ролі в сучасному суспільстві «інформаційної праці», яка здійснюється людьми різних професій і виступає як додатковий, але обов'язковий елемент підтвердження фаховості особи. В свою чергу, виникнення і розповсюдження в суспільстві «інформаційної праці» обумовлено наступними чинниками: 1) зростання ролі теоретичного знання для виробництва та інших галузей соціального розвитку; 2) зростання ролі нової інтелектуальної технології в наукових дослідженнях (наприклад, комп'ютерне програмування, моделювання та ін.); 3) збільшення долі в суспільстві людей, які виробляють знання; 4) перехід від панування виробництва товарів до превалювання виробництва послуг; 5) зміна характеру праці: замість взаємодії людини на обладнання чи машини, відбувається взаємодія людини з людиною; 6) посилення соціальної ролі науки як в суспільно–політичному, так і в економічному житті суспільства; 7) превалювання інформаційної економіки; 8) інформаційні потоки забезпечуються новими та такими, що постійно розвиваються, інформаційно–телекомунікаційними технологіями, які будуть поступово розповсюджуватись на все нові і нові сфери суспільного життя; 9) збільшення кількості працівників із інформаційними знаннями, що необхідно для того, щоб виконувати свою роботу якісно та ефективно і ін.

Тобто «інформаційне суспільство», з точки зору адміністративного права, це не тільки нові можливості для якісного і ефективного функціонування суб'єктів публічного адміністрування і забезпечення потреб приватних осіб у публічно–правовій сфері, але і нові загрози та виклики, що можуть виникнути у зв'язку із запровадженням інформаційно–комунікаційних технологій у діяльність публічно–владних суб'єктів.

Є.А. Макаренко і В.С. Політанський констатують, що «нині в Україні створено мінімально необхідне законодавче підґрунтя для побудови інформаційного суспільства, але реалізація національних програм

інформаційного суспільства залежить від усвідомленого політичного і суспільного вибору учасників міжнародних відносин, наявності відповідної інфраструктури та психологічної готовності суспільства до змін, а тому сьогодні невідкладним завданням наших законодавців є визначення подальших нормативно-правових засад становлення інформаційного суспільства, а науковців – розроблення конкретних пропозицій щодо удосконалення використання потенційних переваг інформаційної стадії розвитку суспільства» [1, с. 175; 2, с. 21].

Якщо перенести це висловлювання у сферу адміністративно-правового забезпечення інформаційного суспільства в Україні, то можна констатувати, що:

- адміністративно-правове забезпечення функціонування інформаційного суспільства неупинно вдосконалюється в національному законодавстві (мінімально необхідне законодавче підґрунтя для цього існує, але процес ще не завершився і навряд чи коли небудь завершиться у зв'язку із стрімким розвитком в нашому суспільстві інформаційно-комунікаційних технологій);

- вдосконалення адміністративно-правового регулювання інформаційного суспільства в Україні залежить від результатів науково-дослідної діяльності, яка повинна не тільки виявляти недоліки в правовому регулюванні інформаційних чи пов'язаних із ними інформаційних відносин та пропонувати шляхи вирішення існуючих проблем, а й розуміючи тенденції подальшого розвитку інформаційного суспільства оперативного і своєчасно реагувати на зміни, що відбуваються в суспільстві;

- в Україні відбувся усвідомлений вибір як з боку політичної еліти, так і з боку всього суспільства необхідності реалізації в нашій країні концепції інформаційного суспільства, юридична ж наука (в тому числі, наука адміністративного права) повинна озброїти суб'єкта законодавчої діяльності відповідними науково-обґрунтованими рекомендаціями і пропозиціями;

- реалізація концепції супроводжується, при необхідності, відповідними технологічним і правовими інструментарієм (наприклад, було створено і забезпечено діяльність чисельних єдиних інформаційних систем), що свідчить про синтез у окремих сферах правового регулювання досягнень технічних та юридичних галузевих наук;

- створюються умови (в тому числі і на законодавчому рівні) для забезпечення психологічної готовності суспільства до відповідних змін, адже жодна концепція приречена на невдачу в своїй реалізації, якщо все суспільство її не підтримує;

- на законодавчому рівні створюються умови для доступного оволодіння членами суспільства знаннями, які необхідні для використання інформаційно-комунікаційних технологій в

повсякденному житті (підвищення кваліфікації, стажування, самоосвіта і ін.).

На підставі проведеного дослідження можна зробити висновок, що процес розбудови в Україні інформаційного суспільства, з точки зору науки адміністративного права, це:

по–перше, нові можливості для забезпечення ефективного функціонування суб'єктів публічного адміністрування (наприклад, функціонування державних реєстрів);

по–друге, нові можливості для якісного забезпечення потреб і інтересів приватних осіб у публічно–правовій сфері (зокрема, надання електронних адміністративних послуг);

по–третє, нові можливості у сфері адміністративного правосуддя (наприклад, впровадження Електронного Суду);

по–четверте, нові загрози, які можуть виникнути у зв'язку із запровадженням інформаційно–комунікаційних технологій та яким необхідно протидіяти адміністративно–правовими засобами (зокрема, адміністративно–правове забезпечення охорони і захисту інформаційної безпеки України);

по–п'яте, нові виклики для суспільства, що можуть виникнути у зв'язку із запровадженням інформаційно–комунікаційних технологій у діяльність публічно–владних суб'єктів і які необхідно буде вирішувати (наприклад, необхідність підвищення кваліфікації державних службовців з питань використання інформаційно–комунікаційних технологій у своїй професійній діяльності).

Література:

1. Макаренко Є.А. Міжнародна інформаційна політика: структура, тенденції, перспективи : дис. ... докт. політ. наук : спец. 23.00.04 «Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку» ; Київський нац. ун–т ім. Тараса Шевченка. К., 2003. 475 с.
2. Політанський В.С. Інформаційне суспільство в Україні: від зародження до сьогодення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2017. Випуск 42. С. 16–22.